

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuoleman syyn selvittämisestä annetun lain, terveydensuojelulain sekä ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain muuttamisesta, diaarinumero: VN/9812/2019

Asia Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry:n lausunto

Viitaten lausuntopyyntöönne Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Ikääntyneiden ihmisten arvokkaan loppuelämän toteuttamiseksi tulee kiinnittää huomiota palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kehittämiseen sekä järjestää riittävästi resursseja henkilöstön osaamiseen ja koulutukseen.

Luonnoksessa käsitellään iäkkäiden ihmisten elämän loppuvaiheen asuin- ja hoitopaikkoja ja todetaan, että vuonna 2014 laaditun katsauksen mukaan yli 70-vuotiaiden suomalaisten yleisin kuolinpaikka oli terveyskeskus. Järjestettäessä ikääntyneille ihmisille tehostettua palveluasumista on viime aikoina kilpailutuksissa edellytetty usein sitä, että ikääntyneillä ihmisillä olisi mahdollisuus asua ja saada hoivaa elämänsä loppuun samassa yksikössä.

Laki kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Kuolemasta ilmoittaminen, kuoleman toteaminen ja kuolleen hautaaminen

Kuoleman toteamisesta on kannatettavaa säätää laintasoisesti.

Ihmisarvoa kunnioittava toiminta ja vainajan ruumiin kunnioittava käsittely edellyttävät sitä, että kuoleman toteaminen tapahtuisi viivytyksettä. Kuoleman toteamiseen liittyviin toimiin tulee luoda yhtenäiset menettelysäännöt.

Lakiehdotuksen uudessa 1 c §:ssä säädettäisiin menettelystä, jossa lääkärin ennakkoimassa kuolemantapauksessa lääkärin ohjeistama sairaanhoitaja voisi tehdä kuoleman toteamisessa suoritettavat tutkimukset ennen lääkärin suorittamaa kuoleman toteamista. Pääsääntöisesti on myönteistä sujuvoittaa kuoleman toteamiseen liittyvää menettelyä.

Vainajan ruumiin käsittely ja säilytys

Vainajan ruumista tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla. On tärkeää luoda yhtenäiset ja selkeät menettelytavat sekä selvitettävä eri vastuutahot ja toimijat, jotta tämä varmistettaisiin.

Vainajilla olevien hoitolaitteiden poistosta säädettäessä on tärkeää, että huomioidaan myös ne tilanteet, joissa yksiköillä ei olisi osaamista turvallisuusriskin aiheuttavien hoitolaitteiden poistosta.

Vastuu alueellaan olevista riittävästä ja asianmukaisista kylmäsäilytystiloista tulisi olla kunnalla. Menettelytapojen luomisella tulee myös varmistaa se, ettei vainajia tilapäisesti tai tarpeettomasti jouduttaisi siirtämään paikasta toiseen.

Helsingissä, elokuun 3 päivänä 2020

Vanhustyön keskusliitto –
Centralförbundet för de gamlas väl ry

Anni Lausvaara
toiminnanjohtaja

Marjut Vuorela
lakimies